

La revolución de la lana en el sector agrícola

La tècnica del encoixinat: La situació actual

En els darrers anys, el sector agrícola pateix de manera notable i greu l'emergència climàtica, que ja no té cap pas enrere. Les sequeres i la manca d'aigua són cada vegada més notables.

Podem tornar enrere?

És necessari adaptar-se.

Per aquest mateix motiu és molt important tenir cura del que ens envolta i, en el cas de l'agricultura, tot comença a terra. Necessitem cuidar i protegir els nostres sòls i això ho podem fer a través de la cobertura, també coneguda com a encoixinat o mulching.

La tècnica del encoixinat:

Objectiu

Cobrir el nostre sòl ens permet: la conservació de la humitat del sòl (s'evita l'evapotranspiració), regulació de la temperatura del sòl, control de les plantes adventícies, protecció contra l'erosió i, millora de l'estructura del sòl (quan parlem d'encoixinats orgànics).

Els tipus de cobertura de sòl els podem classificar com a:

Inorgànics/Sintètics: plàstic negre, plàstic blanc, plàstic biodegradable, malla tèrmica geotèxtil.

- Orgànics: palla, restes/triturat de poda, compostatge o excrements madurs, paper, plana

La tècnica del encoixinat: Inorgànics

Cobertura del suelo - La tècnica del acolchado		
Acolchados inorgànics	Ventajas	Desventajas/inconvenientes
Plàstic negro	Control de adventicias, conservaci3n de la humedad, ayuda a elevar la temperatura del suelo	Ninguna aportaci3n al suelo (ni nutrientes ni estructurantes), problemàtic por el calentamiento en verano, problema de retirada i contaminaci3n
Plàstic blanco o plateado	Refleja la luz (repelente de insectos en general), se calienta menos que el negro (importante en verano)	Precio màs elevado que el negro, problema de retirada i contaminaci3n
Plàstic biodegradable	Se descompone a lo largo del tiempo, y tiene el mismo funcionamiento que el plàstic negro	Restos de plàstic en el suelo, precio elevado, necesita un buen compostage para degradarse en su totalidad, elevadas Tº del suelo
Malla tèrmica	Duraci3n larga, es permeable al agua y al aire. Muy utilizada en caminos o cultivos permanentes	Inicialmente precio elevado, pero mayor durabilidad y menor afectaci3n tèrmica en comparaci3n a los plàsticos

La tècnica del encoixinat: Orgànics

Cobertura del suelo - La tècnica del acolchado		
Acolchados orgànics	Ventajas	Desventajas/inconvenientes
Paja	Precio bajo y fácil de conseguir, aporta nutrientes y MO con su descomposición, buena regulación térmica y retención de humedad	Puede tener restos de semillas del cultivo, descomposición rápida y es necesario renovar la colocación en poco tiempo
Triturado de restos de poda/BRF etc	De mayor duración, buen aislamiento térmico y retención de humedad, incorporación de carbono al suelo, mejora de la estructura del suelo	Descomposición lenta, por lo tanto, incorporación más lenta
Compostaje o excrementos	Excelente fuente de nutrientes y rápida (mineralización), y mejora de la estructura del suelo	Precio elevado si no se hace en la propia finca, y si no está suficientemente maduro/descompuesto puede generar problemáticas.
Papel/Cartón	Buen control de las adventicias en las fases iniciales de los cultivos, durabilidad variable en función del cultivo, y de fácil incorporación al suelo	Precio elevado, es necesario hacer los agujeros y exceso de humedad favorece la rotura del material

La Problemàtica de la Llana

La llana, actualment considerada un residu, suposa una pèrdua econòmica per als ramaders, que han de fer front als costos de l'esquila sense obtenir cap benefici de la llana.

1 Residu Costòs

La llana, actualment és considerada un residu, suposa una pèrdua econòmica per als ramaders, que han d'afrontar els costos de l'esquila sense obtenir cap benefici per aquest material.

2 Nul·la Sortida

La dificultat de trobar una sortida per a la llana obliga els ramaders a cremar-la, enterrar-la o acumular-la, generant una problemàtica ambiental i econòmica.

EL PROCESO DE LA LANA

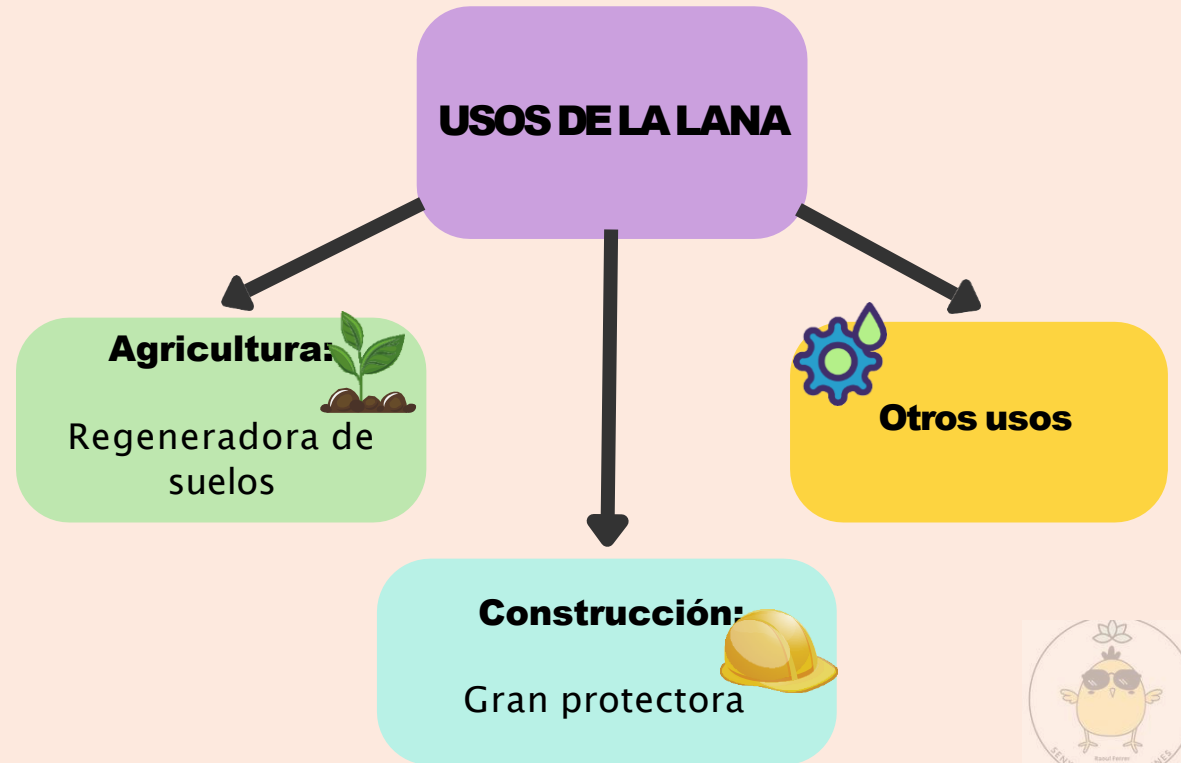

3 Fallida a nivell tèxtil

L'ús tradicional de la llana per a teixit està desapareixent, augmentant així la necessitat de trobar aplicacions per a aquest material.

Por lo tanto, tenemos un producto que nadie quiere y que es considerado como un residuo...

¿...qué puede hacer el ganadero?

La Llana en Agricultura

Compostatge amb llana

Sara Lechuga porta fent investigació sobre això des de fa un temps amb bons resultats

Biofertilitzant

Aquest procés requereix productes externs d'elevat cost i tòxics.

Encoixinat en el sòl Y substrate per A planters

Ens pot ajudar en la retenció d'humitat i aigua, i a ser resilient davant de les sequeres i el canvi climàtic

Propietats interessants de la llana

Regulació (Aillant) Tèrmica

Ofereix una regulació tèrmica que ajuda a mantenir la temperatura del sòl estable beneficiant el creixement dels cultius

Biodegradable

Com a material orgànic, la llana és biodegradable i en descompondre's aporta matèria orgànica al sòl.

Captadora d'humitat

La llana té la capacitat d'absorbir la humitat ambiental creant un microclima d'humitat al sòl.

Impermeabilitat

Gràcies a la seva capacitat d'absorbir fins a un 30% del pes en aigua. La llana és excel·lent per a la retenció d'humitat a terra.

Resistència a Fongs I Bacteris

La llana és antifúngica i antibacteriana, aportant beneficis addicionals a la protecció dels cultius.

Barrera talla focs

Al ser ignífuga ofereix la possibilitat d'utilitzar-se com a barrera talla focs.

Característiques de la llana

Propietats bàsiques			Resultats	Interpretació (*)
XK05V	XK Matèria seca a 105°C Matèria seca	Mètode : C5110015 Gravimetria	74.4 %	
XK05Y	XK pH (extracte 1:5 H2O) pH	Mètode : C5110114 Potenciometria	8.3	
XK06B	XK Conduct. Elèctrica 25°C (extr. 1:5) Conductivitat elèctrica 25°C	Mètode : C5110229 Conductimetria	10.6 dS/m	
Matèria Orgànica			Resultats	Interpretació (*)
XK06E	XK Matèria orgànica Matèria orgànica (550°C)	Mètode : C5110115 Calciniació	80.1 % s.m.s.	
XK0A3	XK Carboni orgànic (*) Carboni orgànic	Mètode : Mètode Intern Càlcul	46.4 % s.m.s.	
Relacions de interès			Resultats	Interpretació (*)
XK0A6	XK Relació Carboni/ Nitrogen (*) Relació C/N	Mètode : Mètode Intern Càlcul	4.40	
ANÁLISIS QUÍMICO			Resultats	Interpretació (*)
XK07B	XK Nitrogen (N) sobre mostra fresca Nitrogen	Mètode : C5110230 Titulació Volumètrica	>10 % s.m.s.	
XK06N	XK Nitrogen orgànic (N) (*) Nitrogen orgànic (N)	Mètode : Mètode Intern Càlcul	9.10 % s.m.s.	

XK07E	XK Fòsfor (P) (extracte àcid) Fòsfor sms	Mètode : C5110228 Espectrometria ICP-OES	0.111 % s.m.s.
XK07J	XK Potassi (K) (extracte àcid) Potassi sms	Mètode : C5110228 Espectrometria ICP-OES	2.08 % s.m.s.
XK07N	XK Calci (Ca) (extracte àcid) Calci sms	Mètode : C5110228 Espectrometria ICP-OES	0.596 % s.m.s.
XK07T	XK Magnesi (Mg) (extracte àcid) Magnesi	Mètode : C5110228 Espectrometria ICP-OES	0.264 % s.m.s.

ANÁLISIS QUÍMICO			Resultats	Interpretació (*)
XK07Y	XK Sodi (Na) (extracte àcid) (*) Sodi (Na)	Mètode : Mètode intern ICP-OES	0.10 % s.m.s.	
XK08E	XK Bor (B) (extracte àcid) (*) Bor sms	Mètode : Mètode intern ICP-OES	89.3 mg/Kg s.m.s.	
XK08F	XK Ferro (Fe) (extracte àcid) Ferro sms	Mètode : C5110228 Espectrometria ICP-OES	0.635 % s.m.s.	
XK08Z	XK Manganès (Mn) (extracte àcid) Manganès sms	Mètode : C5110228 Espectrometria ICP-OES	150 mg/Kg s.m.s.	
XK08K	XK Coure (Cu) (extracte àcid) Coure (Cu)	Mètode : C5110228 Espectrometria ICP-OES Detec. (<20) mg/Kg s.m.s.		
XK08X	XK Zinc (Zn) (extracte àcid) Zinc (Zn)	Mètode : C5110228 Espectrometria ICP-OES	146 mg/Kg s.m.s.	
XK09J	XK Molibdè (Mo) (extracte àcid) (*) Molibdè	Mètode : Mètode intern ICP-OES	3.3 mg/Kg s.m.s.	

Característiques de la llana

Caracterització agronòmica d'una mostra llana (ús com a substrat).

Dades cedides a Raoul Ferrer Fernández

Paràmetre	Unitats	Valor
<i>Humitat</i>	$\text{g}\cdot\text{g}^{-1}\cdot 100$, smf	20.54 ± 0.98
<i>Matèria orgànica</i>	$\text{g}\cdot\text{g}^{-1}\cdot 100$, sms	86.46 ± 6.48
<i>Norg</i>	$\text{g}\cdot\text{g}^{-1}\cdot 100$, sms	10.55 ± 0.86
<i>C/N</i>		4.7
<i>pH*</i>	-	9.72 ± 0.34
<i>Conductivitat elèctrica*</i>	$\text{dS}\cdot\text{m}^{-1}$	1.69 ± 0.24
<i>D_{ap}</i> Densitat aparent	$\text{g}\cdot\text{mL}^{-1}$	0.05
<i>D_r</i> Densitat relativa	$\text{g}\cdot\text{mL}^{-1}$	1.66
<i>EPT</i> Espai poròs total	$\text{L}\cdot\text{L}^{-1}\cdot 100$	96.77 ± 0.12
<i>AFD</i> Aigua fàcilment disp	$\text{L}\cdot\text{L}^{-1}\cdot 100$	7.31 ± 4.25
<i>ADD</i> Aigua difícilment disp	$\text{L}\cdot\text{L}^{-1}\cdot 100$	1.77 ± 1.75
<i>AR</i> Aigua de reserva	$\text{L}\cdot\text{L}^{-1}\cdot 100$	1.3 ± 0.79
<i>CA</i> Capacitat d'aireig	$\text{L}\cdot\text{L}^{-1}\cdot 100$	86.39 ± 3.19

*Extracte aquós 1/1.5, v/v; smf: sobre matèria fresca; sms: sobre matèria seca.

Font: Rafaela Cáceres Reyes

1
Absorción de la
humedad ambiental
(rocío)

2
Retención de la
humedad en el suelo
y ahorro en el uso del
agua

3
Rango de temperatura
en el suelo y
estabilidad del
cultivo

4
Aumento de la
biodiversidad del
entorno

Control de las plantas
adventicias/silvestres

5

6
Descomposición
de la lana y
regeneración del
suelo

7
Posible
inhibidora de
caracoles

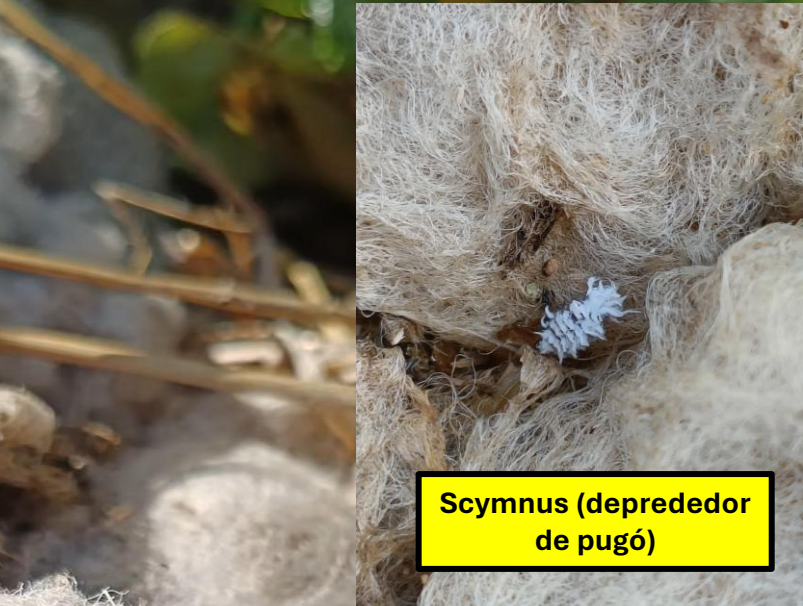
8
La lana como
sustrato para
semilleros

8 hipòtesis amb la llana

Llombriu en el sòl

Scymnus (depredador de pugó)

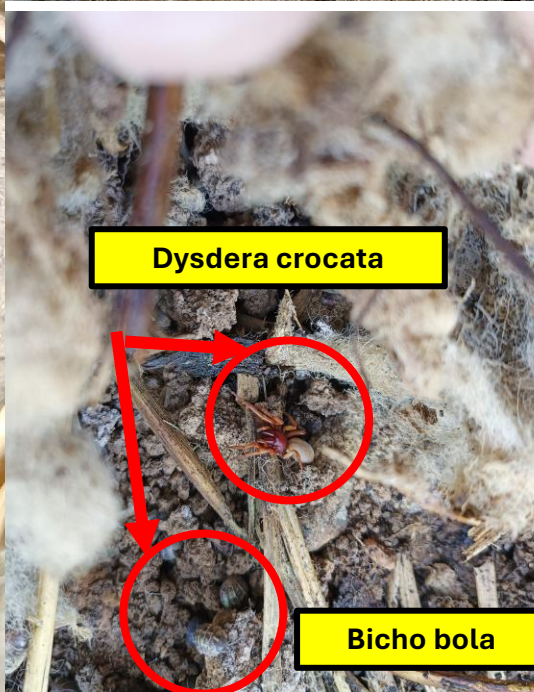
Llombriu en la llana

Grills

Aranya de passeig

Dysdera crocata

Bicho bola

Cries d'aranya

Noves proves en planters

Cultivos: rúcula

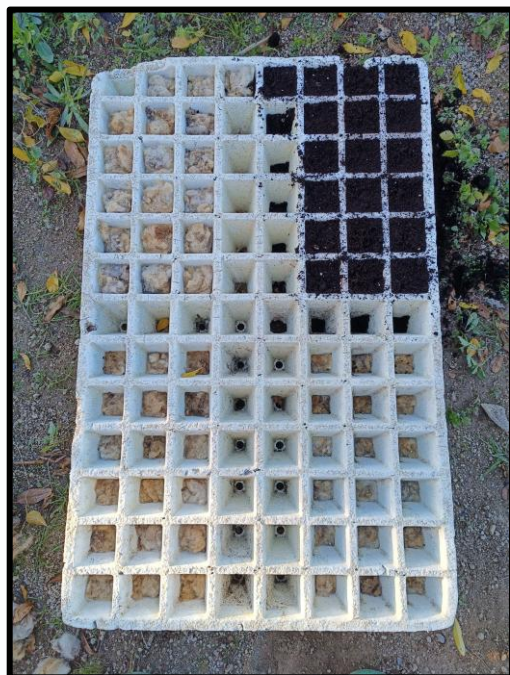

Planter control
(sense llana)

2 cm llana = 2 g

3 cm llana = 12 g

Planter final

5 cm llana = 14 g

Investigació en oliveres

24 metres d'oliveres
separats a 1'50 metres
= 16 oliveres per línia

Investigació en oliveres

Amplada = 50 cm

Gruix = 15 cm

Pes de llana per m2 =
3'5 Kg

Investigació en oliveres

Tecnologia utilitzada

Caudalímetre

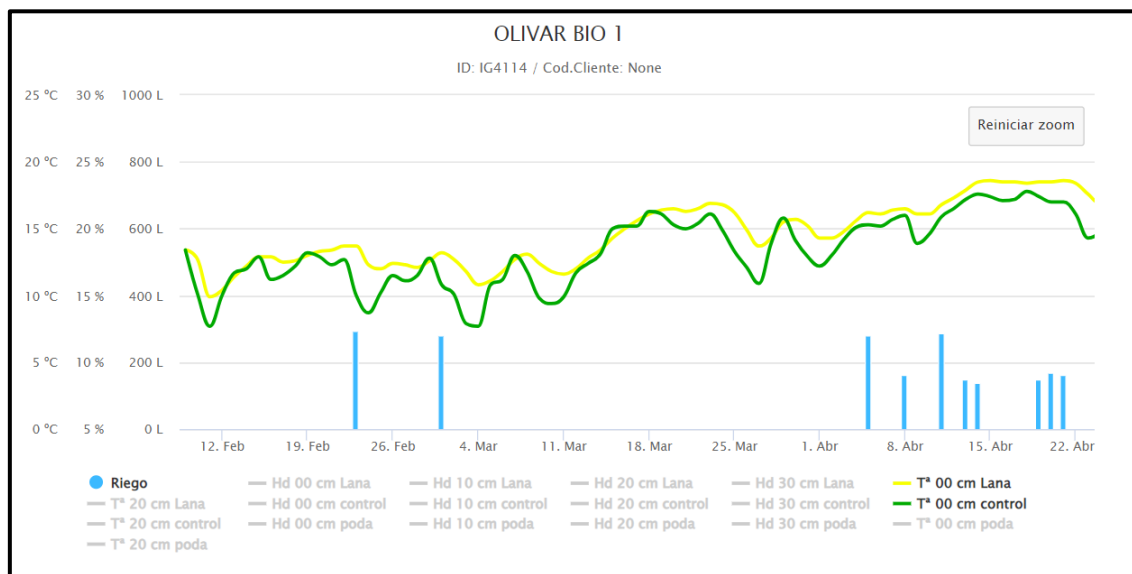
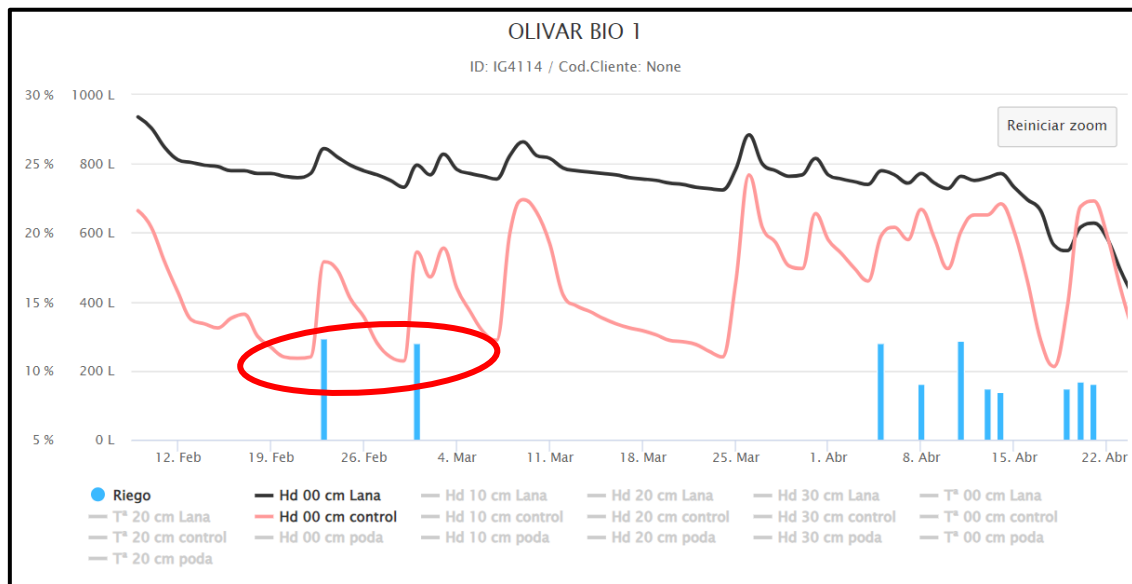

Datalogger

Sonda EP100G

Investigació en oliveres

Investigació en oliveres

Investigació en hortícoles (enciam)

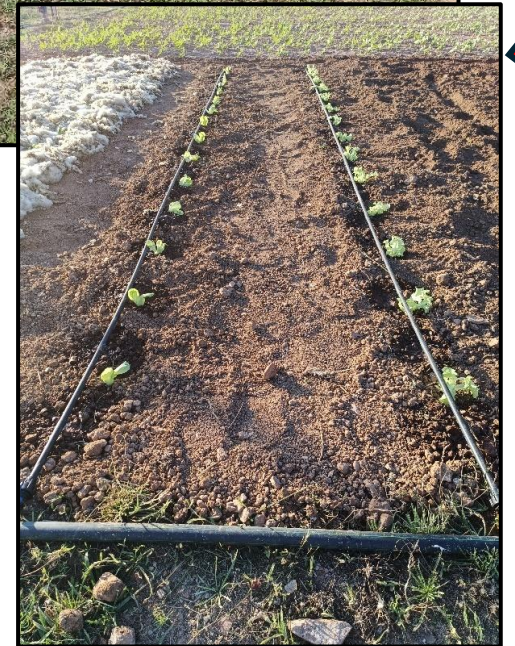

Dues varietats d'enciam: Fulla de Roure Verde i Romana

Dos bancals de 6 metres quadrats: un encoixinat amb llana i l'altre el control (sense cobertura)

Dos cicles de cultiu d'enciam

Investigació en hortícoles (enciam)

Preparació del terreny

Distancia entre enciams
= 40 cm

Gruix = 6 cm

Investigació en hortícoles (enciam)

Tecnologia utilitzada

10 cm profunditat

Sensor BGT-SEC Soil Tem, Hum&EC

2-3 cm profunditat

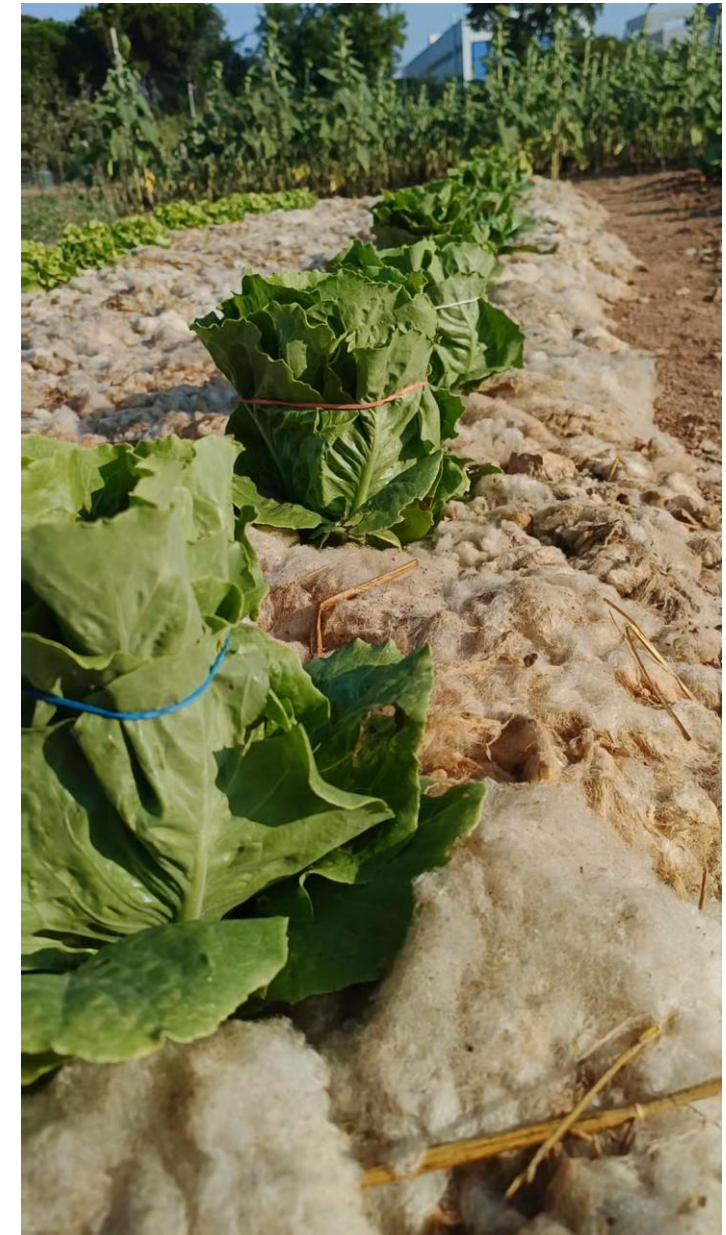
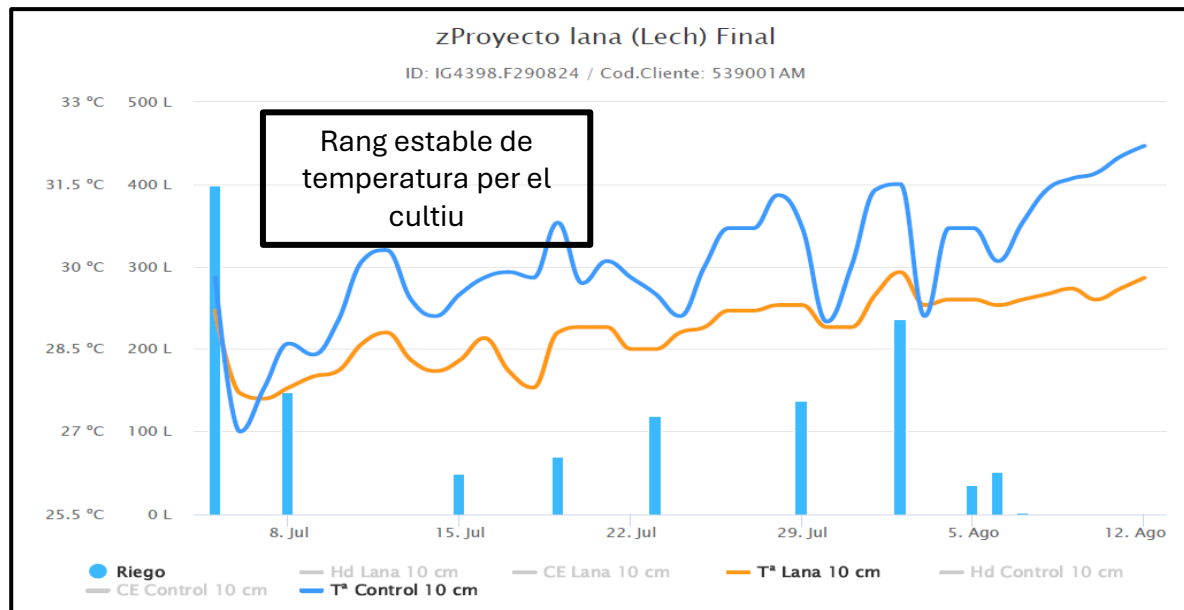
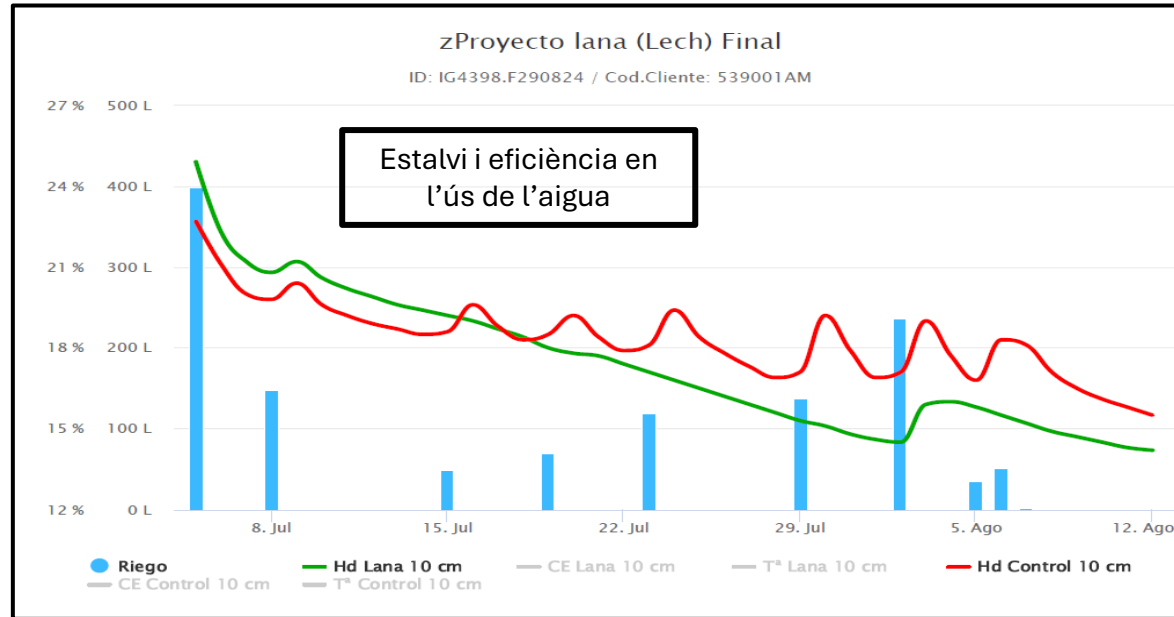
Caudalímetre

Datalogger

Investigació en hortícoles (enciam)

Investigació en hortícoles (enciam)

TAMANY PLANTES D'ENCIAM-EVOLUCIÓ DEL CULTIU				
Fecha	Bancal	Varietat enciam	Diàmetres (cm)	Diàmetre mig (cm)
15/07/2024	Control	Roure verd	9, 11, 9'5, 10, 10, 10, 10, 9'5, 13, 9, 10'5, 15, 10, 14	10,75
		Romana	11, 9, 10'5, 9, 15, 15, 12, 12, 12, 11, 9'5, 9, 13, 11	11,36
	Llana	Roure verd	10, 12, 10, 11, 12, 14, 12, 11'5, 11, 13'5, 13, 12, 15, 12	12,07
		Romana	10'5, 12'5, 13, 11'5, 12, 12, 11, 12, 11, 12, 12, 12, 14, 11	11,89
29/07/2024	Control	Roure verd	15'5, 17'5, 17'5, 20'5, 17'5, 16'5, 20'5, 18, 19'5, 20, 21'5, 22, 19, 19'5	18,93
		Romana	16'5, 15, 23, 20'5, 23, 23, 21, 23'5, 23, 24, 18, 22, 23, 24	21,39
	Llana	Roure verd	18, 19'5, 20, 21'5, 21, 26'5, 21, 21, 22, 21, 21'5, 19'5, 20, 20'5	20,93
		Romana	23, 23, 25, 25, 28, 25'5, 26, 27, 27, 24, 22'5, 25, 24'5, 20	24,68

PES PLANTES D'ENCIAM FINAL DE CICLE				
Fecha	Bancal	Varietat enciam	Pes (g)	Pes mig (g)
12/08/2024	Control	Roure verd	76'7, 99'2, 132'3, 154'7, 122'8, 95'3, 104'1, 138'2, 149'5, 171'1, 215'2, 179'9, 173'9, 154,5	140,53
		Romana	348'3, 257'3, 275'6, 282'5, 223'7, 212'1, 203, 0, 182'5, 134, 103'6, 63'9, 157, 189'5,	188,07
	Llana	Roure verd	143'3, 19'9, 146'7, 230'5, 237'6, 282'2, 228'4, 171'7, 263'7, 183, 171'7, 138'6, 153'1, 115	189,96
		Romana	266'3, 275'1, 209'1, 194'6, 278'8, 239'2, 212, 270'3, 219'7, 186'2, 275'2, 262'7, 304'3	247,23

Investigació en hortícoles (enciam)

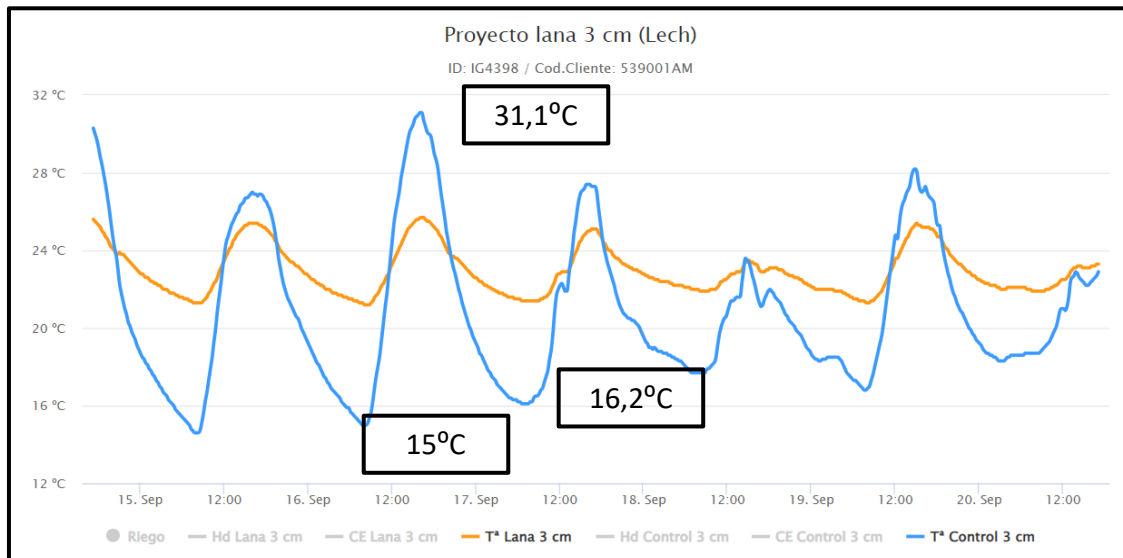
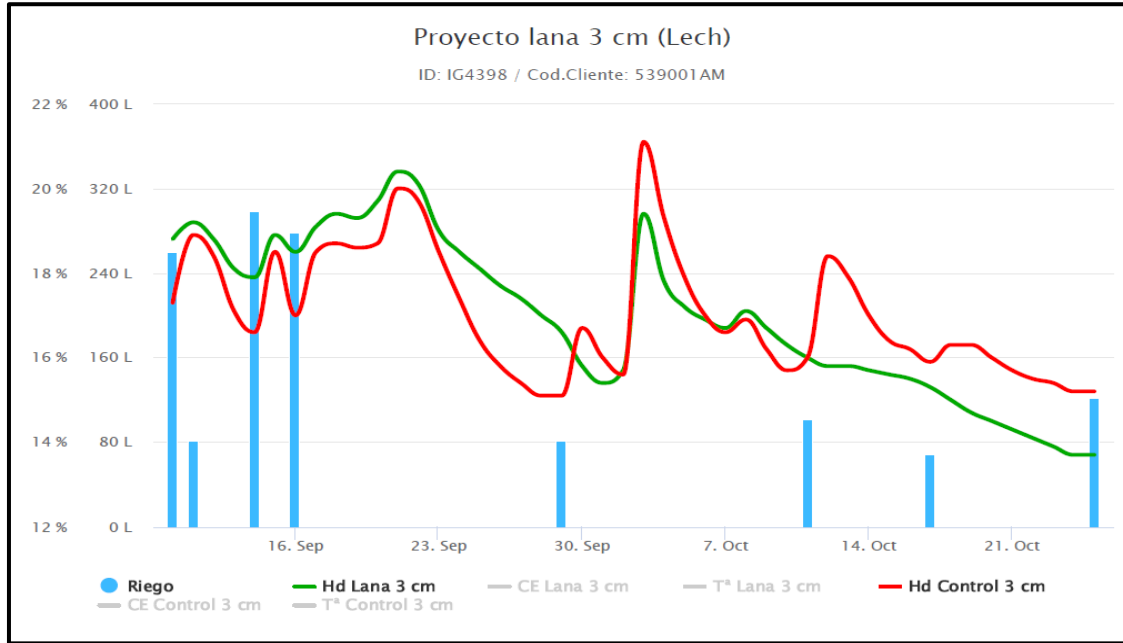
Consum d'aigua per bancal en cada cicle de cultiu				
	Primer cicle		Segon cicle	
Bancal amb llana	255	127,5	204	102
Bancal sense cobertura (control)	561	280,5	391	195,5

Por bancal: 34 goteros (17 goteros * 2 líneas que trabajan a 2l/h). Total: 68 l/h

Consum d'aigua per fer un gram de producte (1er cicle)				
Bancal	Varietat enciam	Pes mig (g)	Consum d'aigua del rengle (l)	Consum aigua per un g de producte (l)
Control	Roure verd	140,53	280,5	2,00
	Romana	188,07	280,5	1,49
Llana	Roure verd	189,96	127,5	0,67
	Romana	247,23	127,5	0,52

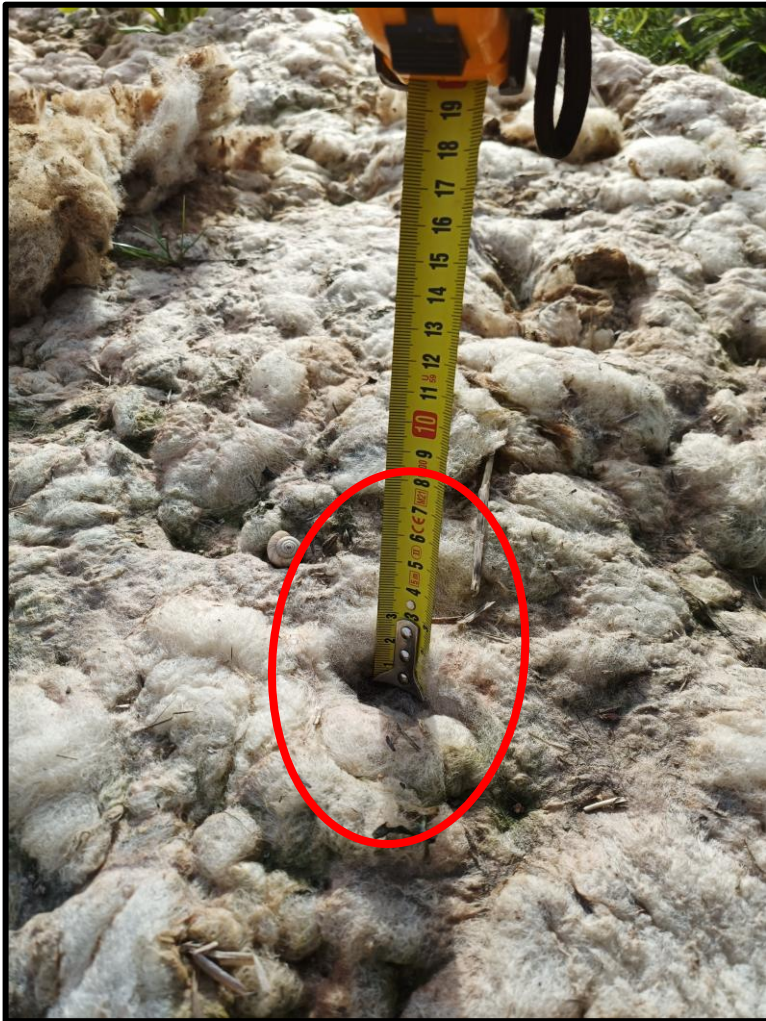

Investigació en hortícoles (enciam)

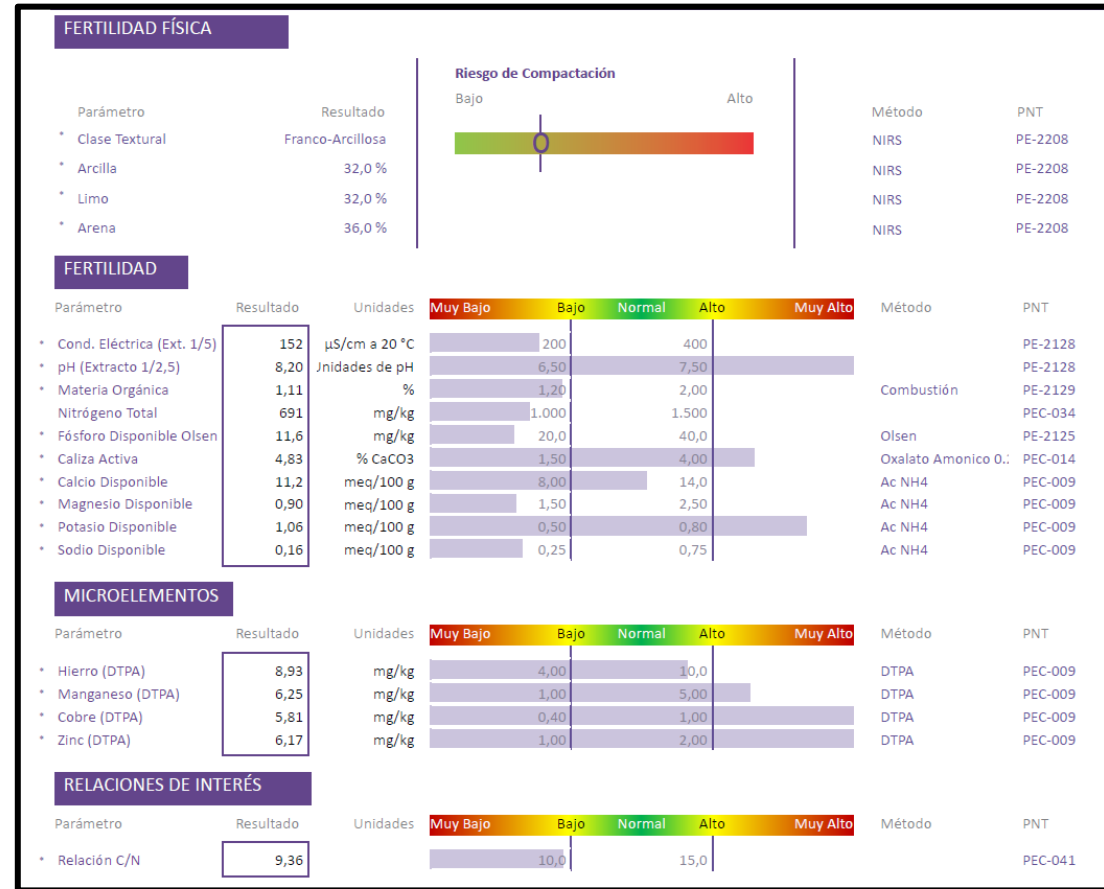
Evolució bancal amb llana

7 mesos
després

Investigació en hortícoles (enciam)

7 mesos després

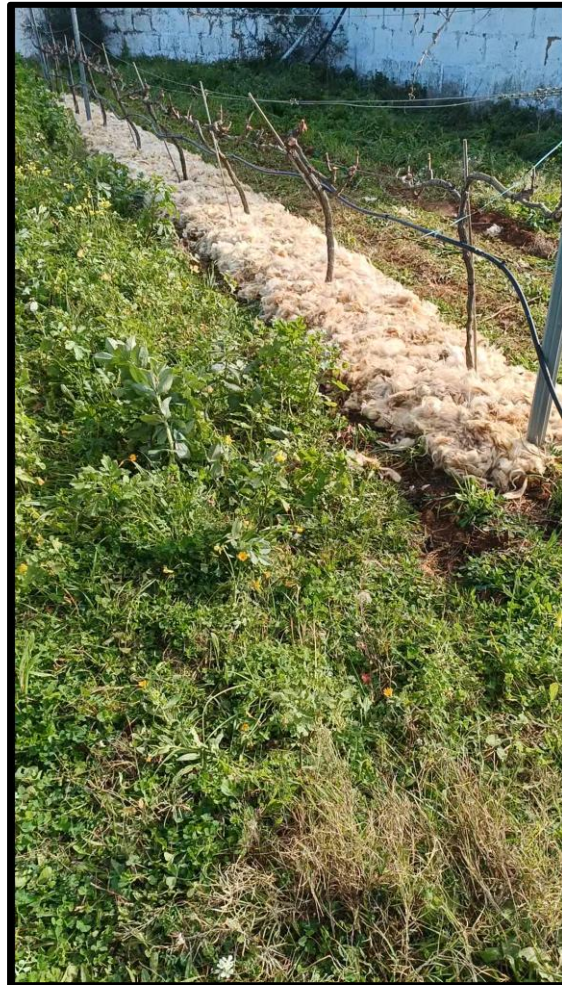
Investigació en hortícoles (enciam)

Nova investigació:

**Encoixinat de llana
en vinya a Binitord**

Investigació en vinya

Amplada = 50-60 cm

Gruix = 10 cm

Dist entre plantes =
1'50 m

Investigació en vinya

Tecnologia utilitzada

Vinya amb llana:

- Sensor verde: 5 cm
- Sensor azul: 20 cm

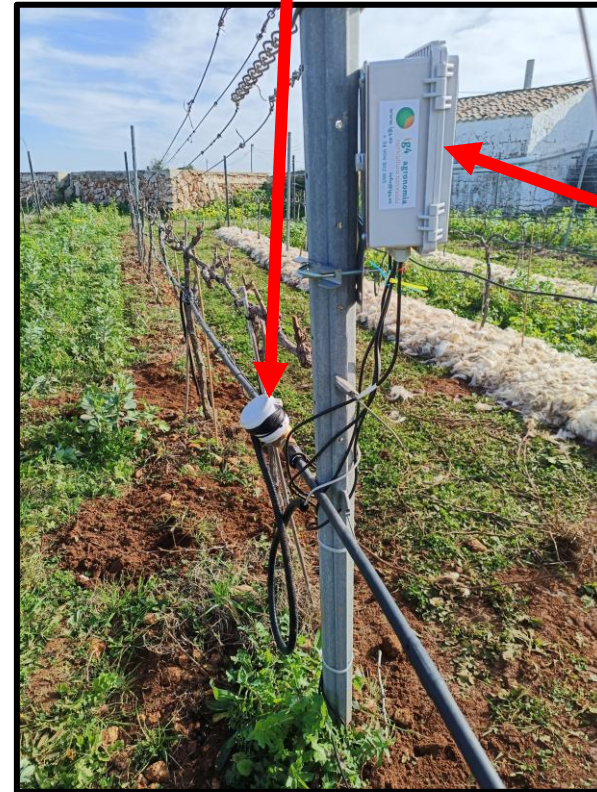
Sensor BGT-SEC Soil Tem,
Hum&EC

Viñedo sense llana:

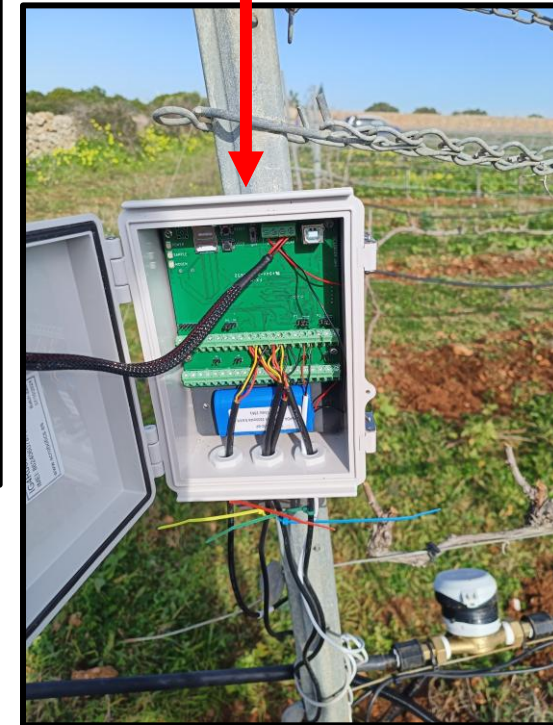
- Sensor amarillo: 5 cm
- Sensor rojo: 20 cm

Caudalímetre

Datalogger

Investigació en vinya → Alguns resultats

Diferències en
l'estructura del sòl

Presència de
microbiologia en el sòl
(actinomicets)

**Nova investigació
amb el CITA:**

**Encoixinat de llana
en oliveres i ametllers
(Alcañiz)**

Nova investigació amb el CITA:

4 mesos després

Encoixinat de llana en oliveres i ametllers (Alcañiz)

**Nova investigació
amb el CITA:**

**Encoixinat de llana
en hortícoles
(Valderrobles i Santa
Eulalia)**

**Nova investigació
amb el CITA:**

4 mess després

**Encoixinat de llana
en hortícoles
(Valderrobles i Santa
Eulalia)**

Barreja de tècniques agràries

**Lana + abonos
verdes**

**Lana + triturado
de madera**

**Hongos
descomponedores**

Regeneradora de sòls

- La lana entre 1-3 años se descompone y se incorpora al suelo (varia en función de la zona donde estemos)
- Mejora de la estructura del suelo y su porosidad
- Crea un suelo capaz de retener y infiltrar más agua al suelo
- Retención de la humedad y eficiencia en el uso del agua
- Resiliencia ante las sequías

Presenta desventatges la llana?

Descomposició lenta

La llana és una fibra de descomposició lenta (sobretot al principi) sent això un avantatge com un desavantatge segons el maneig agrícola que es faci.

Col·locació de la llana

El següent pas és poder mecanitzar la llana i poder portar tot tipus de terrenys (ja estem treballant amb això).

Transformació de la llana per l'agricultura:

Primeres proves (Almeria i Catalunya)

Pròximament a la venda

SIEMPRE CON AMOR HACIA LA LANA

**Moltes gràcies a tots i totes
per la vostra atenció!!**

A on em podeu trobar?

YouTube

Com a `senyor_de_les_gallines`

En el podcast “Hablando con gallinas”

